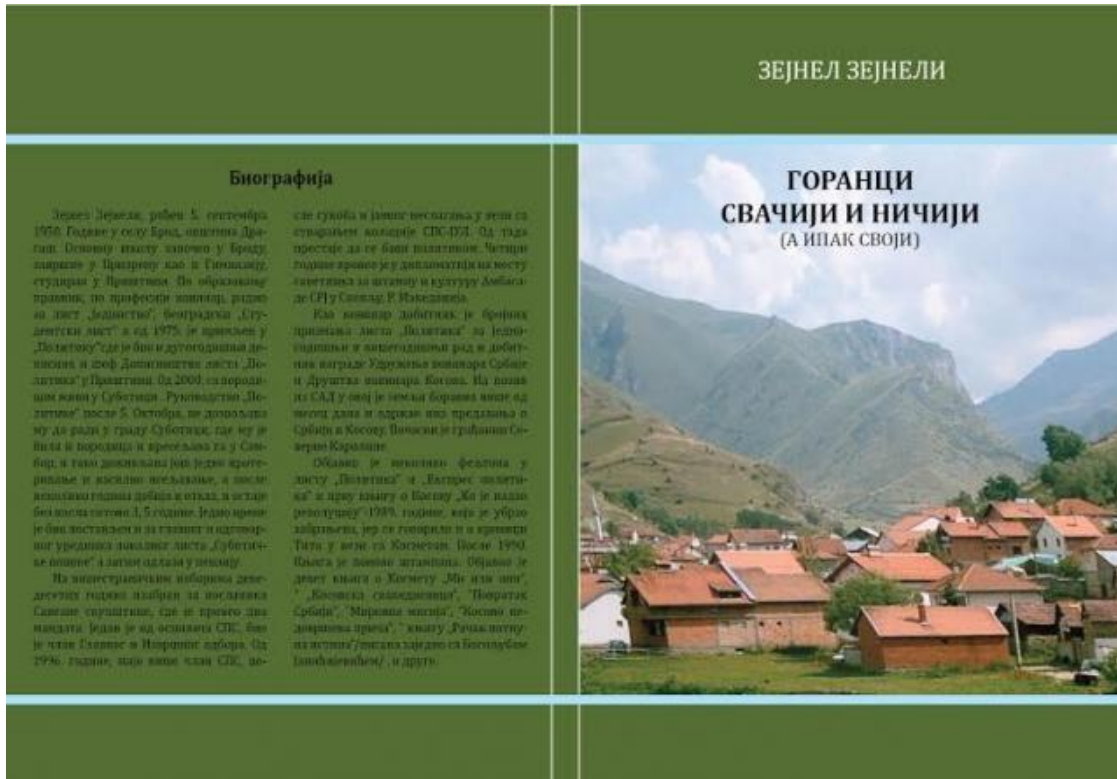

Прва књига о Горанцима

уторак, 12 јануар 2016 19:21

Written by Зејнел Зејнели

Новинар и публициста у пензији, Зејнел Зејнели, Горанац, дугогодишњи дописник листа „Политика“ из Приштине, који живи у Суботици, објавио је прву књигу о Горанцима под насловом „Горанци свачији и ничији (а ипак своји)“. Књига је објављена уз помоћ многих Горанаца који живе и раде у Србији, а штампана је у штампарији „Графопродукт“ у Суботици.

Реч је о књизи у којој аутор, који је до сада објавио десет књига о Косову и Метохији, у којој су сабрана сва научна и друга објашњења и тврдње о томе шта су, одакле су и ко су уопште Горанци, који живе на Косову, на падинама Шар планине, стешњени између две границе, Македоније и Албаније. Аутор је дуго времена сакупљао грађу, па тако књига садржи више од двадесет научних и других радова о Горанцима. Књига садржи и један од првих научних истраживања академика др Мирослава Лутовца, који је истраживао Гору, где живе Горанци, и Опоље, где живе Албанци. Ту су и истраживања Српске академије наука и уметности о Гори и Опољу и Подгори (делови Средске жупе, недалеко од Призрена), која нису до краја обављена, због ратних дејстава и бомбардовања Србије 1999. године.

Углавном се сви истраживачи о пореклу Горанаца слажу да су они словенског порекла, а мр Сузана Хасани је, истражујући порекло ове мале етничке заједнице, дошла до података да се они помињу чак и у време римског доба. Зависно од опредељења неких аутора, нарочито после рата на Косову, неки тврде да су Горанци бошњаци, да су Власи-Аромунци, турски аутори тврде да су пореклом Турци, Бугари да су управо Горанци бугарског порекла, а Македонци да су због језика и обичаја Македонци муслимани, а Албанци да су Албанци. Многи аутори тврде, а углавном се сви слажу, да су Горанци били српског порекла и да су под притиском Отоманске империје примили ислам. Наводе се и називи и места, топонима који недвосмислено потврђују словенско порекло Горанаца, а језик многи сврставају у најчистији старословенски језик. Многи од аутора не могу да избегну ни то да их је цар Душан сврставао у најбоље своје поданике, да се помињу у Хрисовуљи Цара Душана, да су били и под заштитом краља Петра Првог.

Чињеница је, ипак, да су Горанци словенског порекла, да им је матерњи језик српски (горански), да се данас највећи број њих изјашњавају да су муслимани и да то не крију.

У књизи о Горанцима аутор наводи и имена многих угледних Горанаца, професора, лекара, врсних хирурга, да имају и прву жену хирурга која ради у иностранству, инжењера, књижевника, сликара, економиста и правника и других, и тако разбија стереотип о томе да су Горанци само и искључиво добри посластичари и кувари, што не може да се негира, као што не може да се негира да су они и даље печалбари, добри пушкарци, да су расути свуда по свету, по целој Србији, али да сада увек, са собом воде и своје породице, као и то да потомци Горанаца данас живе, не само у Србији већ и у Европи и Америци.

Аутор књиге, као и многи истраживачи, једино не може да одгонетне, због чега је толико интересовање за Горанце и њихово порекло, због чега су толика својатања, због чега су они баш „нечији“ - једне мале етничке заједнице, која је по много чему специфична и посебна и по говору, пореклу или обичајима. Горанаца данас у Гори има мање од осам хиљада, некада (до 1999.године) их је живело близу 20 хиљада, али се за њих интересују државе које броје више од 160 милиона људи, а занимљиво је да их Србија готово и не помиње, иако су најоданији „поданици“, или само једном у току године, када неко од политичара оде у Гору за Ђурђевдан, и тамо остави премного обећања у која данас мало ко верује, јер се ништа није испунило свих ових година. И, не само када је реч о онима који живе у Гори.

Могуће је да ће одговор на ово питање наћи неки други аутор, који ће одговорити на то шта се иза свега крије. Пре свега, да ли је реч о политици, злонамерности или намерном покушају затирања корена Горанаца, тврдњама и „научним доказима“ да су они управо оно о чему пише аутор, припадник неког другог народа или становник неке друге државе.

Што год се писало и тврдило о Горанцима и иако се стиче утисак да су и свачији и ничији, они су ипак своји, и са поносом истичу да су Горанци.

Било како било, Горанци не заборављају ни своје корене, ни порекло и један су од ретких народа, који се стално враћа у свој крај, ма где живели, где градили своје куће, и где се сахрањују, баш као што пишу аутори из Данске и из Аустрије у својим истраживањима. Ми смо, како кажу сами Горанци, као слонови, ма где били, ми се заувек враћамо у свој крај.

Књига о Горанцима за коју је предговор написао библиотекар Суботичког завичајног одељења и академски сликар, Миле Тасић, има око 210 страна, ограниченог је тиража и може, тренутно, да се набави само код аутора.